

pris 20 kr

Badhytter vid Ljungsätersvägen

Familjen Balcke på Ljungsätersvägen byggde en ny badhytt 1935. Den gamla skänktes till fiskaren Anders Göransson och hans son Olof som placerade den nere vid Öresundsstranden. Där fanns den kvar så länge deras bostadshus vid landsvägen användes. Huset revs 1983 och Olof bodde kvar långt in på 1970-talet. På bild 1 från 1950 står Carin Bergengren Bunte framför boden med alla fiskeredskap. Männe började hennes intresse för det antikvariska då? Carin blev ju så småningom länsantikvarie.

Den nya badhytten med spetsigt tak stod mitt för den blivande västra östersjöpiren och byggvägen dit. Hytten måste flyttas och den placerades då på den högsta kullen bakom sanddynerna, på specialgjorda höga plintar, så att man fortfarande kunde sitta på verandan och se havet. För att komma in måste en trappa tillverkas. Det är förmodligen den enda badhytt som har så hög trappa. Trappan togs in i hytten varje vinter för att inte förstöras.

Taket fick i detta sammanhang även ett »hyperbel-format« Storvägstak! Badhytten ser ännu i dag exakt ut som tidigare.

Många Malmöbor hade sina sommarhus

med badhytter nere vid Ljungsätersvägen. En ensam hytt (mycket ensam dessutom) stod dock vid Vikensvägen och lär ha uppförts av en familj Malmberg på Ljungsätersvägen. De var släkt med sångarparet Ejnar Beyron och Brita Hertzberg som ofta sågs där. Hytten och sommarhuset övertog senare av tandläkaren Skogman vars dotter nu använder och vårdar hytten, trots att hon inte bor härnere. Många kallar den fortfarande för »Beyrons hytt«.

Revisor Emil Månsson hade en badhytt som på östra långsidan hade ett långt båthus för deras gröna kanadensare. Pappa Emil hade bestämt att den tunga träkanadensaren inte fick ligga kvar nere på stranden, utan skulle bäras upp och skjutas in i båthuset som noga låstes. Båthuset är borta, men hytten finns kvar! Den har inte förändrats under åren och har sluppit det runda taket.

Flera gamla badhytter finns ännu kvar. Några namn att minnas och förknippas med deras badhytter: Nordenskiöld, Willsteen, veterinär Sandberg, Sixten Eriksson, Dunér,

fortsättning på sidan 2

Badhytter... (fortsättning från sidan 1)

HÄNT SEDAN SIST

Calluna har haft årsmöte och fått två nya styrelsemedlemmar, Marie Sjögren och Kaj Sundholm. Samtidigt avgår Christer Holgersson efter tio år i styrelsen.

Vi har också delat ut både vår Kulturpenning och ena halvan av vårt Kulturstipendium. Om detta kan Du läsa mer på sidan 6.

Under sommaren kommer Calluna att visa en förminskad variant av utställningen om drottning Margareta »Fru Kungen« på Skanörs bibliotek under tiden 1 augusti till 2 september.

Utställningen visades ursprungligen på Magasinet i Falsterbo sommaren 2005.

Styrelseledamoten Roy Larsson visar ett urval av sina fina flygbilder över Falsterbonäset på Höllvikens bibliotek från den 10 juli till den 27 augusti.

Jean Westerlund och Christian Kindblad visar en nyproducerad utställning »Gåsapigor och Gåsapågar« på Skanörs bibliotek från den 3 juli till den 29 juli. Läs mer om detta på sidan 7.

Under juli månad kommer Calluna som vanligt att ha en mindre utställning i Toppen-Gallerians montrar i gången vid flaskinlämningen.

Boka redan nu torsdagen den 12 oktober. Calluna har då möte med föredrag i Ljung-enkyrkan.

Christian Kindblad kommer att berätta om några stora industrisatsningar på Falsterbonäset, nämligen järnvägen, kanalen och cementfabriken.

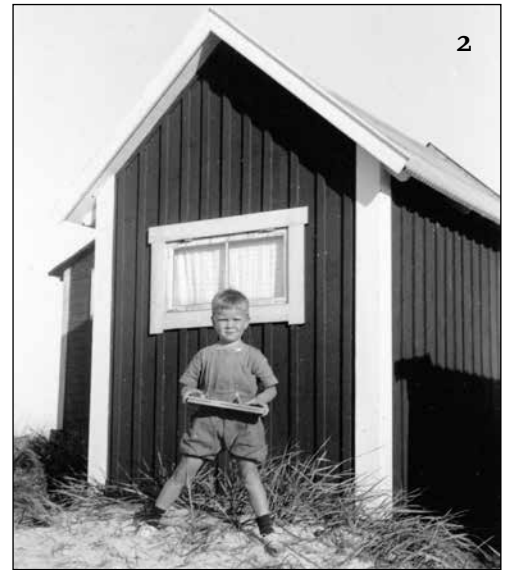
1. Görens fiskeredskapshytt vid Öresundssidan.

2. Här står skrivaren av denna artikel 1935 vid den nybyggda badhytten som då hade spetsigt tak.

3. Här kommer Emil Månsson paddlande med deras Canadensare.

4. Vid piren står Mårtenssons stora vita badhytt kvar. 5-6. Badliv omkring 1930 med gamla badhytter med fönster och flaggstänger i bakgrunden.

Gå in på Callunas hemsida så finner Du dels fler bilder och framför allt ser Du färgprakten på dagens badhytter. www.calluna.nu

Nordström, Cato, Harris, Andén, »Ford« Hedberg, Damgaard, »Åbergskaffe« Eklund, Carby, Sederowsky, Linnér, Linderöth, Genser, Landsfiskal Ringblom (med sin bil M7), Bährner, Schoug, Andersson/Tullsten, »Puttebo« Hultsten, Holmberg, Åkerlund, Bjarne, Holmdahl, Bjellerup, Pettersson, Lindgren, Carl Jönsson från Lund och så den stora vita hytten just framför piren som tillhörde Castenfors/Mårtensson, de senare ägde Sommarboden. Deras sommarhus var det första på höger hand på Ljungsättersvägen och hade dessutom en lada, där man tillverkade tjära till badhytternas papptak och ålafiskarnas nät. Det lukade alltid så gott när man kom förbi deras tomt.

Ljungsättersvägens badhytter var ofta kopior i färg av ägarnas sommarhus.

Gamla badbilder från början av 30-talet visar att många badhytter redan då var kopior av de stora husen. En av badhytterna hade dessutom flaggstång mitt på taket! Vet någon vem som ägde denna badhytt? Badhytten till vänster om denna hade två fönster mot havet och om jag minns rätt var det två rum: ett för damer och ett för herrar. På östra gaveln fanns också en flaggstång! Ägare tror jag var kaffehandlare Eklund.

Storvägens enfärgade hytter med runda, hyperbel-formade (välvd) tak slog dock aldrig igenom på Ljungsättersvägen.

Åk ner och se på all den fantastiska arkitekturen från förr!

*Nils-Erik Balcke,
fd. Ljungsättersvägsbo i 40 år.*

Sommartävling

Testa Dina kunskaper! Vi tänkte att en liten tävling kunde vara på sin plats i sommarvärmen.

Denna gång ställer vi frågor kring Höllviken och Kämpinge. Nästa nummer blir det om Falsterbokanalen och Ljunghusen och därpå om Skanör och Falsterbo.

Svaren på de flesta frågorna finns i våra böcker eller artiklar.

Lycka till!

1. När stod slaget vid Fotevik?
2. Vad hette den arkitekt som ritade St Hammars nya kyrka?
3. Vad är Carl Jacob Collin känd för?
4. Vad var Furet i Höllviken?
5. När invigdes brandstationen i Höllviken?
6. När kom Shakespeare Pub till Höllviken?
7. Var låg Arvid Perssons affär i Kämpinge?
8. Var låg Foteviks mölla?
9. När ändrades namnet Höllviken till Höllviksnäs?
10. Vad har Norrjevägen fått sitt namn ifrån, enligt forskningen?

Först öppnade rätta lösningen får i pris ett bokpaket av våra böcker värt 250 kronor. Andra pris är ett bokpaket av våra böcker värt 160 kronor. Tredje pris en bok till ett värde av högst 100 kronor

Lösningen skickas per post senast den 31 juli 2006.

Adress:

Calluna
Västra Mölledalsvägen 18
236 34 Höllviken

eller e-post:

calluna@tele2.se

Vinnarna meddelas per post eller mail.

Lösningarna och namnet på vinnarna publiceras i *På Ljungen* nr 28.

Strandbaden

Så försvann Strandbaden i rök och damm. Ett tält i två våningar reser sig redan på platsen för att kunna hysa alla sommarens fester. Det gläder säkert studenter och andra ungdomar och räddar sommaren med fortsatt dans och kommunen lovar att bygga upp Strandbaden på nytt.

Alla är inte lika glada. En insändare i Sydsvenskan talar kryptiskt om en »intelligent pyroman« och antyder att det kanske inte var något vansinnesdåd, utan en sömnlös granne som gjorde ett drastiskt slut på allt oväsen som en dansbana onekligen för med sig. Insändaren förordar en nybyggnad i betong. Underförstått att det annars finns risk för att elden tar sig på nytt.

Polisens utredning är ännu inte klar när detta skrivs, så det kan ju visa sig att alltsammans ändå bara var en olycka.

Strandbaden byggs

Hur kom det sig då att Strandbaden byggdes? Jo, det börjar med att badgästerna som kom med tåget till Falsterbo inte fick klä om på stranden. Bara de fast boende och gästerna på Falsterbohus kunde därmed nyttja stranden.

För det privata järnvägsbolaget var detta inte bra. Bolaget ville fylla tågen med badgäster och någonstans fick man ju göra av dem när de väl kom hit.

Lösningen blev att 1928 göra i ordning en allmän strand en bit bort från Falsterboiternas egna favorittillhåll.

Skall man få ordentligt med folk till stranden så är det lika bra att ta i lite extra. Järnvägsbolaget satsade alltså stort. För 161.624 kronor och 28 öre fick man den gången en strand med rutschkanor, en mängd bänkar och 24 flaggstänger. Bakom klitterna byggdes dansbanan med servering, minigolf och parkering. Parkeringen har med åren utökats betydligt.

Även en campingplats anordnades mellan dansbanan och Lv4. Dessa tältplatser blev med tiden allt mer permanenta. Det byggdes små hus av

FALSTERBO
SVERIGE - SCHWEDEN - SWEDEN - SUÈDE

ÖRESUND
SKANÖR
Malmö
ÖSTERSJÖN

Restaurang Strandbaden Falsterbo
Dans onsdagar, lördagar och söndagar till Orvalds orkester.
Fullständig restaurangrörelse
Resorgrän

Strandbaden
är Skånes förnämsta camping- o. badplats.
Ni är hjärtligt välkommen
Resorgrän

masonit som kunde plockas ner på hösten och förvaras i dansbanan under vintern. Under golvet förvarades för övrigt flaggstängerna!

Om detta småhusområde har det just i år skrivits en trevlig bok »Alla skulle till Falsterbo«, se litteraturlistan.

Ingen lysande affär

Det var småpengar som järnvägsbolaget tjänade på Strandbaden. Huvudändamålet var ju att fylla söndagarnas badtåg. Dessa tåg kunde innehålla ett tjugotal vagnar. Här togs inte hänsyn till max antal passagerare per vagn, utan de fylldes till brädden med bad-

En av de större utgiftsposterna för Strandbaden var reklamen. Här ser vi ett vackert exempel på en dåtida affisch. »Flygbilden« är tecknad av den polsk-danske grafikern Franz Sedivy 1929.

sugna Malmöbor.

Viss bokförning från järnvägsbolaget finns bevarad på Arkivcentrum Syd i Lund. Här hittar vi den under Svenska Sockerbolagets dotterbolag. Falsterbobanan tillhörde nämligen de så kallade Betbanorna.

Vad tjänade då bolaget på Strandbaden under till exempel år 1938? På en total omsättning av 8.939:40 gjorde man en förlust på 9:36.

Vattenrutschkanan kan tjäna som exempel på hur affärerna gick. Under sommaren 1938 såldes 1.295 biljetter á 10 öre. Detta ger en inkomst på 129:50. Från detta skall så kostnaderna dras: 259:93. Förlust 130:43.

Strandbadens storhetstid var under 1930- och 40-talet. När järnvägen förstatligades 1947 blev SJ blir ägare till området, men efter kriget hade svenska folket fått smak för charterresor till främmande länder. De som inte åkte utomlands skaffade sig bil och körde kors och tvärs genom Sverige under sin semester.

Som allmän dansbana för boende och tillresta fanns Strandbaden kvar till mitten av 1960-talet då ungdommen tog över. Nu blev det discodans och en yngre publik som invaderade den gamla golvplankorna.

Under 1970-talets början lades så all turistverksamhet ner vad gäller Falsterbonäset. Järnvägen, Strandhotellet, och Falsterbohus hotell försvann. Turisterna fick klara sig bäst de ville. Bilköerna bestod främst av Malmöbor som tog sig en dagstur ner till stranden på soliga sommardagar.

Låt oss hoppas att ett nyuppyggt Strandbaden åter kan bli populärt och något mer ljudisolerat. Kanske behövs det betong i alla fall!

ChK

Tre vykort från Strandbaden. Överst stranden med de båda ruschkanorna. Den större var 10 meter hög och byggdes 1929 och den mindre några år senare. Båda förstördes av isen under krigsåren.

De andra två korten visar dansbanan under dess första par år. Det infällda glasunderlägget från 1950-talet, kunde även skickas som vykort.

Läsa mera:

Alla skulle till Falsterbo av Ann Persson, Tine Guth Linse och Susanna Theander. Bookmaker, Malmö 2006.

Den gamla dansbanan av Nils Brönmark. 2006

HSB Strandbaden 40 år av Börje Sehlin och Rex Ljungström. HSB Strandbaden 1991.

KulturPenning och Kulturstipendium

Kulturstipendiet

I samband med Vellinge Musikskolas avslutning i Skanörs kyrka den 6 juni delade Calluna ut första delen av sitt Kulturstipendium för 2006.

Till årets stipendiat valdes Emma Björkegren från Falsterbo. Före utdelningen sjöng Emma Frans Schuberts Wiegenslied och ett stycke ur musikalen Fame, »Ett par som älskar«.

Vår motivering »Emma har genom hårt arbete utvecklat sin stora talang från att vara en lovande sångelev till en artist i varand«.

Stipendiet består av ett diplom samt en check på 7.500 kronor. Callunas Kulturstipendium delas som vanlig mellan två mottagare. Den andra stipendiaten meddelas till hösten.

Årsmötet

Årsmötet hade i år rekord i antal mötesdeltagare, vilket är positivt och inspirerande.

Till styrelsen valdes två nya ledamöter: Marie Sjögren och Kaj Sundholm.

Christer Holgersson hade undanbett sig återval på grund av bristande tid och möjlighet att vara med på styrelsemötena.

Calluna Kulturpenning 2005

KulturPenningen, som består av ett diplom samt 6.000 kronor, utdelades i år till Sigvard Tyge med motiveringen »För att i böcker och skrifter och genom arbetet i Vellinge fotoklubb och Oxie Härads Hembygdsförening under många år och med outtröttlig energi sökt sprida kunskap om den tid som varit«.

KulturPenningen består av ett diplom samt 6.000 kronor.

Sigvard Tyge tackade för priset och visade ett bildspel med utgångspunkt från Bolmers högar. Sigvard fick dessutom publiken att sjunga med i Gören frau Hyllies visa »Tjo va de viftar«.

Bildspel

Ingemar Johansson och Roy Larsson visade ett bildspel med historia kring Ljungen vilket kommenterades av ordföranden.

Mötet avslutades därefter med kaffe och kakor under ivrigt samspråkande.

Tack!

Christer Holgersson som var med nästan från starten av Calluna, har inte velat blir omvald i styrelsen.

Sigvard Tyge mottar Callunas KulturPenning.

Hans arbete, till viss del utomlands, har gjort det mycket svårt för Christer att delta i styrelsen arbete, vilket vi beklagar.

Christer har genom sina lugna och eftertänksamma inlägg i diskussioner, ofta kunnat analysera och kartlägga problem där vi som hemmablinda inte kommit vidare.

Styrelsen vill tacka Christer för hans insatser under åren och vi hoppas att även i fortsättningen kunna få hjälp av Christer i föreningens arbete.

Styrelsen

Gåsapigor och gåsapågar

Ann Zethréus och Viktor Forsberg med gäss utanför »Tre Klockor« på Dykerigatan omkring 1968.

Under juli månad kommer Jean Westlund och Christian Kindblad att visa en utställning på Skanörs bibliotek på temat »Gåsapigor och gåsapågar«. Med utgångspunkt från gamla vykort utgivna under de senaste 45 åren, visas ett urval kort som alla har den traditionella gåsavandringen som motiv. Utställarna vill veta när korten är tagna och vem pigor och pågar är. Några av barnen är redan identifierade, men många återstår. Planteringsföreningen behöll aldrig något komplett register över de barn som vallade gässen, bara spridda anteckningar.

Gå till biblioteket och hjälp till att identifiera dina gamla klasskamrater, vänner och grannar på vykortet!

Skanörs Planterings- och Försköningsförening

Planteringsföreningen bildades 1931. Man började med plantering av Hovbacken och har sedan fortsatt med främst försköning av till exempel Axelsons Torg, Möllan, Rådhuset mm. Föreningen delade också ut ett Stadsbyggnadspris varje år.

Bland det mest uppskattade idéerna som man genomförde var att varje år anställa en gåsapåg och en gåsapiga. Gästis stod för gässen och föreningen

för barnens kläder. Det var på midsommarafton 1960 som de första gåsavallarna i modern tid trädde ut på Skanörs gator. Silva Hedengård och Jan Åke Olsson blev första paret ut.

Som blickfång för turisterna har det varit en oskattbar tillgång för Skanör. De har närmast blivit ikoner som finns på vykort, askkoppar, spelkort, vimplar och mycket annat. Då Planteringsföreningen upphörde 2004, tog Gästis

Tvillingarna Eva och Per Fridlund vallar gässen omkring 1980.

över hela ansvaret för både gäss, pigor och pågar.

Skanörs Gästgivaregård

Redan från början var det alltså Gästis som hade hand om gåsaflocken. Gässen fick vagga runt och äta sig feta vid gatukanter och gräsvallar i Skanör, för att på hösten slaktas och bli till en god rätt på gästgiveriets meny.

Under tidigare somrar har det alltid varit en gåsapåg och en gåsapiga som gått en sväng med gässen under eftermiddagarna. I år bryts denna tradition och det blir oftast två gåsapigor som går i par. Det visade sig att åtta flickor och bara en påg anmälde sig till tjänstgöring för sommaren 2006.

Gåsarundan utgår från Gästis klockan 16.00 och går Mellangatan mot torget. Kanske en sväng upp mot borgruinen innan det bär hemåt över Östergatan tillbaka till Gästis. Hur rundan kommer att gestalta sig beror nog mer på gässens humör än på en tänkt sträckning. Det är inte alldeles lätt att få gässen dit man vill.

ChK

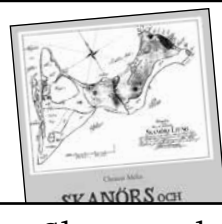
på Ljungen

På Ljungen
nummer 1-25
samlade i bokform
180 kr.

Fru Kungen
av Marie Sjögren
70 kr.

Skanör och Falsterbos historia
från A till Ö
av Christer Melin
95 kr.

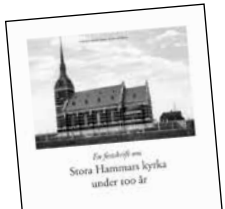
Tåget har gått!
av Christian Kindblad
50 kr.

Posten i Skanör och Falsterbo
av Lars Dufberg
80 kr.

Från Sillabör till Snabbköp
av Ingemar H. Johansson
och Christian Kindblad
160 kr.

Stora Hammars kyrka
100 år
av Ingemar H. Johansson
50 kr.

Historier från Skanör
av Anders Carlsten
130 kr.

Stinsen i Falsterbo
av Stig Mårtensson
125 kr.

Resande över Ljungen
av Christian Kindblad
90 kr.

Ett stycke kanalhistoria
av Sven Lundström m.fl.
45 kr.

Höllviken
– bilder och minnen
från förr
125 kr.

På Ljungen ges ut av
KULTURFÖRENINGEN
CALLUNA

Styrelse

Ingemar H. Johansson
Christian Kindblad
Bertil Lundahl
Peter Nilsson
Roy Larsson
Marie Sjögren
Kaj Sundholm

Redaktör

Christian Kindblad, *ch*
christian.kindblad@telia.com

Ansvarig utgivare

Ingemar H. Johansson, *ihj*
calluna@tele2.se

Grafisk form

Christian Kindblad

Tryck

Holmbergs, Malmö

Adress

Kulturföreningen Calluna
V. Mölledalsvägen 18
236 34 Höllviken
040-45 11 48

Callunas hemsida
www.calluna.nu

Medlemsskap

Sätt in 100 kr på
plusgiro 250862-0

Tidningen utkommer
med 4 nummer per år.

Återge gärna våra artiklar
men ange alltid källan.

Ljung, Calluna vulgaris

KULTURFÖRENINGEN
Calluna
DÅ OCH NU PÅ LJUNGEN